



Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ



НЕДЈЕЉМИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

11.03.2024. – 15.03.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE



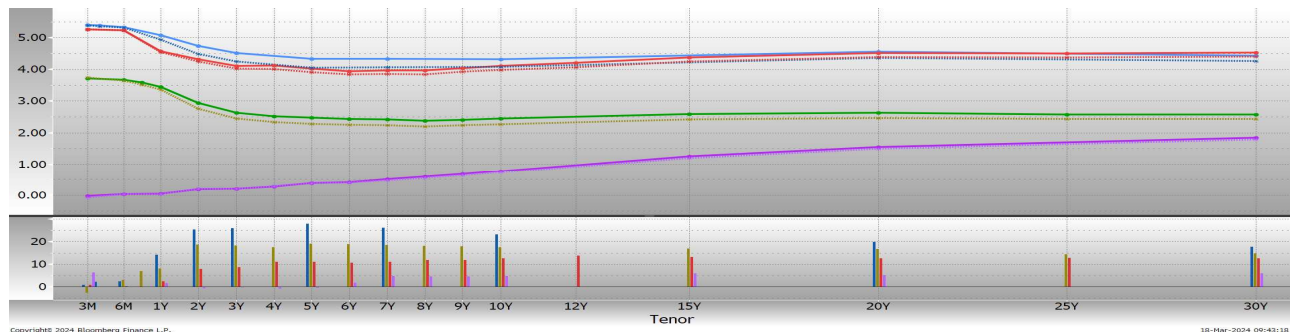
Сарајево, 18.03.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 11.03.2024. – 15.03.2024.****Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице**

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	8.3.24	-	15.3.24		8.3.24	-	15.3.24		8.3.24	-	15.3.24		8.3.24	-	15.3.24	
2 године	2,76	-	2,95	↗	4,47	-	4,73	↗	4,25	-	4,33	↗	0,20	-	0,19	↘
5 година	2,28	-	2,47	↗	4,05	-	4,33	↗	3,91	-	4,02	↗	0,39	-	0,38	↘
10 година	2,27	-	2,44	↗	4,07	-	4,31	↗	3,98	-	4,10	↗	0,74	-	0,79	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bibillove

Доспијеће	Приноси			
	8.3.24	-	15.3.24	
3 мјесеца	3,779	-	3,743	↘
6 мјесеци	3,635	-	3,666	↗
1 година	3,386	-	3,461	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 15.03.2024. године (пуне линије) и 08.03.2024. године (испреликване линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обавезница еврозоне су прошле недјеље забиљежили приличну корекцију навише дуж цијеле криве. Приноси њемачких обавезница су повећани између 17,5 и 19 базних поена, а приноси италијанских обавезница између 12 и 14 базних поена. Раст приноса је био резултат објављених потрошачких и произвођачких цијена у САД који су указали на још увијек присутне инфлаторне притиске. Што се тиче ЕСВ, већина званичника је током прошле недјеље сугерисала могућност првог смањења каматних стопа у јуну. Главни економиста ЕСВ Лејн је поновио коментаре предсједнице Лагард од прошле недјеље о потреби за додатним подацима, а посебно подацима о динамици промјена плата, која би требала да буде јаснија у априлу, а додатни подаци доступни у јуну.

ЕСВ је објавила детаље ревизије оперативног оквира за имплементацију монетарне политике. Ова промјена одражава шире преиспитивање које је присутно међу већим централним банкама у вези са обезбјеђивањем ликвидности услед смањења величине биланса стања. Како би се смањила стигма банака које морају да посуђују код ЕСВ, **ЕСВ је смањила разлику између каматне стопе коју плаћа на депозите банака (4,0%) и главне каматне стопе за операције рефинансирања (најчешће на период од 7 дана) МРО (4,5%), на 15 базних поена са 50 базних поена.** Каматна стопа на кредитирање на преконоћној основи код ЕСВ и даље ће износити 25 базних поена изнад каматне стопе МРО. **Ове мјере ступају на снагу 18.**

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

септембра. Поред тога ЕСВ је најавила структуралне дугорочне операције рефинансирања, као и да ће у каснијој фази увести структурални портфолио обавезница када биланс Евросистема поново почне да трајно јача, узимајући у обзир наслијеђене обавезнице. Стопа обавезних резерви за банке на које се не плаћа камата остала је непромијењена на нивоу од 1%.

Комесар економије ЕУ Ђентилони је изјавио да би економија Европе могла да добије на снази касније током ове године након што је споро започела. Истраживање IW института је показало да су стране инвестиције у Њемачку прошле године забиљежиле најнижу вриједност у посљедњих десет година, те су износиле 22 милијарде EUR, што повећава забринутост због могуће деиндустријализације.

Табела 4: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	ФЕБ	2,7%	3,1%
2.	Стопа инфлације – Низоземска (финал.)	ФЕБ	2,7%	3,1%
3.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	ФЕБ	3,1%	3,4%
4.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	ФЕБ	0,9%	0,9%
5.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	ФЕБ	2,9%	3,5%
6.	Стопа инфлације – Ирска (финал.)	ФЕБ	2,2%	2,7%
7.	Индекс veleпродајних цијена – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	-	-2,7%
8.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	ЈАН	-3,0%	0,2%
9.	Индустријске продаје – Низоземска (Г/Г)	ЈАН	-	-16,3%
10.	Прерађивачка производња – Низоземска (Г/Г)	ЈАН	-	-3,3%
11.	Трговински биланс- Ирска (у милијардама EUR)	ЈАН	-	4,35
12.	Трговински биланс- Италија (у милијардама EUR)	ЈАН	-	5,53
13.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	ЈАН	-	2.848,7
14.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г)	ЈАН	3,0%	2,7%
15.	Малопродаја – Италија (Г/Г)	ЈАН	-	0,2%
16.	Стопа незапослености – Италија (Q/Q)	IV квартал	7,3%	7,6%

САД

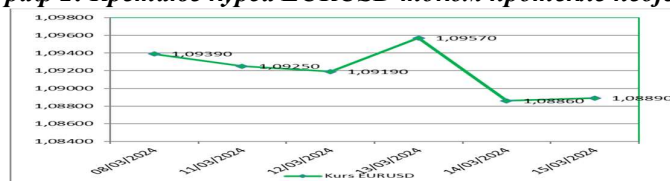
Приноси америчких државних обавезница су током протекле недјеље забиљежили раст дуж цијеле криве под утицајем објављивања података о потрошачким и произвођачким цијенама, коју су указали на наставак инфлаторних притисака. Тржишни учесници и даље очекују да би прво смањење каматних стопа од Фед-а могло да успије у јуну, а вјероватноћа тога тренутно износи 73%, што је мање у поређењу са 85%, колико је износила прије објављивања података. Извршни директор JPMorgan Chase & Co. Dimon је изјавио да би Фед требао да одгоди смањење каматних стопа док не буде више јаснијих података о стању економије.

Према резултатима истраживања Фед-а о очекивањима потрошача у фебруару, инфлаторна очекивања у једногодишњем хоризонту су повећана на 3,04%, што је више у односу на 3,00% из претходног мјесеца. За трогодишњи и петогодишњи хоризонт инфлаторна очекивања су порасла на 2,7% и 2,9% са претходних 2,4% и 2,5%, респективно. Фед је саопштио да затвара програм за хитно кредитирање, који је покренут прије годину дана након колапса SVB и других банака. Циљ овог програма је био да обезбиди да банке могу да задовоље потребе штедиша.

Табела 5: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	ФЕБ	3,1%	3,2%
2.	Темељна инфлација (Г/Г)	ФЕБ	3,7%	3,8%
3.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	ФЕБ	1,2%	1,6%
4.	Малопродаја (М/М)	ФЕБ	0,8%	0,6%
5.	Индекс цијена увезених добара (Г/Г)	ФЕБ	-0,8%	-0,8%
6.	Индекс цијена извезених добара (Г/Г)	ФЕБ	-2,4%	-1,8%
7.	Број иницијалних захтјева незапослених за помоћ	9. мар	218.000	209.000
8.	Број континуираних захтјева незапослених за помоћ	2. мар	1.905.000	1.811.000
9.	Индустријска производња (М/М)	ФЕБ	0,0%	0,1%
10.	Искориштеност капацитета	ФЕБ	78,5%	78,3%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље



USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0939 на ниво од 1,0889.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Тржиште Велике Британије је током протекле недјеље било усмјерено ка објављивању података о запослености који су указали на спорији раст плата него што се очекивало, те неочекивано повећање стопе незапослености. Ово је допринијело расту шпекулација о могућим смањењима каматних стопа БоЕ, те се одразило на благу депрецијацију GBP. Објављен је и податак о мјесечном расту БДП који је указао на то да се економија Велике Британије опоравила у јануару 2024. године, са растом 0,2% мјесечно, у складу са очекивањима, након благе рецесије која је забиљежена у другој половини 2023. године. Међутим, БДП је и даље испод нивоа који је забиљежен прије рецесије и економски изазови су и даље присутни због високих цијена енергије и растућих каматних стопа.

Министар финансија Хунт је изјавио да се Велика Британија суочава са веома тешким задатком да смањи раст јавног дуга који је настао током пандемије Цовид19, додавши да ће то бити дуг и тежак пут, али да треба покушати. Канцеларија за буџетску одговорност је прогнозирала да ће Хунтови планови довести до повећања основног јавног дуга на 93,2% БДП-а до 2027/2028. године са садашњег нивоа од 88,8%, а да ће се након тога постепено смањити.

Квартално истраживање које је спровела БоЕ о инфлаторним очекивањима је открило да британска јавност очекује да ће раст цијена за наредну годину бити смањен на најнижи ниво у посљедње три године, приближавајући се дугорочном просјеку. Просјечна очекивања за инфлацију у фебруару су смањена на 3% за наредних 12 мјесеци (најнижи ниво од аугуста 2021. године), што је мање у односу на 3,3%, колико су очекивали у новембру. Инфлаторна очекивања након тога за наредних 12 мјесеци су остала непромијењена на 2,8%, док су очекивања за хоризонт од 5 година смањена на 3,1% са 3,2%. Инфлација потрошачких цијена је била на нивоу од 4% у јануару и децембру, што је знатно више од циљаног нивоа БоЕ.

Табела 6: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Просјечне мјесечне зараде (Г/Г)	ЈАН	5,7%	5,8%
2.	Стопа незапослености	ЈАН	3,8%	3,8%
3.	Број захтјева за незапослене	ФЕБ	-	16.800
4.	БДП (М/М)	ЈАН	0,2%	0,2%

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

5.	Индустријска производња (Г/Г)	ЈАН	0,8%	0,5%	0,6%
6.	Трговински биланс (у милионима GBP)	ЈАН	-3.000	-3.129	-2.603

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,8508 на ниво од 0,8549. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио пад са нивоа од 1,2858 на ниво од 1,2736.

ЈАПАН

Захваљујући ревидирању података о кретању БДП-а у IV кварталу 2023. године (у раст од 0,1% из прелиминарно измјереног пада од 0,1%), **јапанска економија је избјегла техничку рецесију**. Вриједност јапанских акција пала је у понедјељак за више од 2%, што је узроковано смањењем вриједности акција повезаних са индустријом чипова. Никеи је забиљежио најзначајнији пад од октобра. Гувернер БоЈ Уеда је благо неутрализовао оптимизам у вези са економијом Јапана, потврђујући да постоји и опоравак, али и да је слабост још увијек присутна, нарочито у потрошњи. Званичници БоЈ разматрају смањивање куповине ЕТФ-ова. Међутим, влада мишљење да ће, и ако укине подршку тржишту акција, банка вјероватно остати посвећена одржавању стабилности тржишта обавезница и спремна да интервенише у случају оштрог раста приноса. Предсједник удружења банкара у Јапану је изјавио да постоји све већа вјероватноћа да ће Јапан остварити циљани ниво инфлације. Окончање политике негативних каматних стопа значило би излазак Јапана из дефлације, иако је мало вјероватно да ће се драстично промијенити начин на који банке Јапана управљају имовином. У фокусу је било и објављивање резултата преговора о платама, који су показали значајна повећања. Највећи индустријски синдикат Јапана УА Зенсен је извјестио о највећем просјечном расту плата од 2013. године, са повећањем од 5,9% за раднике са пуним радним временом и 6,5% за раднике са непуним радним временом. Велики јапански произвођачи, на челу са Тојотом, пристали су у потпуности испунити захтјеве синдиката за повећање плата на овогодишњим преговорима о платама. У петак је Ренго објавио да су се највеће компаније у Јапану договориле да примијене раст плата од 5,28% у 2024. години, те потврдио да је ово најзначајнији раст у посљедње 33 године. Јiji Press је објавио је да БоЈ врши посљедње припреме за укидање политике негативних каматних стопа на састанку ове недјеље и да јапанска Влада и БоЈ намјеравају задржати свој заједнички инфлациони циљ од 2%. Према посљедњем истраживању Bloomberg Pulse, већи дио испитаника (73%) очекује да ће БоЈ повећати краткорочну каматну стопу на неки ниво између 0,01% и 0,5% са -0,1%, колико тренутно износи. Њих 69% сматра да ће JPY на крају године имати вриједност између 120 и 140 према USD. JPY је у прошлој години забиљежио пад вриједности од 10% према USD, односно највећи пад вриједности међу 16 најзначајнијих валута.

Табела 7: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г) ФЕБ	-	2,5%	2,5%
2.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г) ФЕБ	-	1,8%	1,8%
3.	БДП (Q/Q) Ф 4. квартал	0,3%	0,1%	-0,8%
4.	БДП дефлатор (Г/Г) Ф 4. квартал	3,8%	3,9%	5,2%
5.	Наруцбе машинских алата (Г/Г) П ФЕБ	-	-8,0%	-14,0%
6.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) ФЕБ	0,5%	0,6%	0,2%
7.	Индекс услужног сектора (М/М) ЈАН	0,1%	0,3%	0,5%

JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 160,86 на ниво од 162,31. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 147,06 на ниво од 149,04.

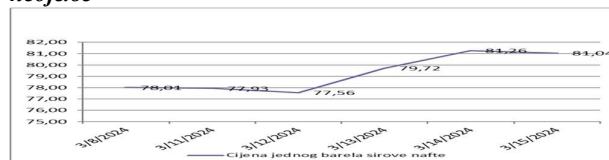
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 78,01 USD (71,31 EUR).

Почетком недјеље цијена овог енергента се кретала у уском распону. Иако је у понедјељак и уторак биљежила благи пад, цијена овог енергента остала је релативно стабилна, након што је ОПЕС потврдио прогнозе потражње за 2024. и 2025. годину, упркос наставку геополитичких тензија. Раније је ОПЕС објавио да су посљедња смањења понуде нафте стагнирала након што се Ирак већ други мјесец није придржавао договорених квота. ЕИА је објавила да се очекује да производња нафте у САД ове године порасте на 13,19 милиона барела дневно (раније очекивано 13,1 милиона), а повећала је и прогнозе производње за следећу годину за 1,2% на 13,65 милиона барела дневно. Најновији подаци ЕИА показују смањење залиха сирове нафте за 1,54 милиона барела дневно, а очекиван је био раст за 1 милион барела дневно. Цијена нафте је у сриједу забиљежила значајан раст од скоро 3%, потпомогнут потенцијалним прекидом у снабдијевању након украјинских напада на руске рафинерије. У четвртак је цијена овог енергента повећана на највиши ниво од почетка новембра јер је Међународна агенција за енергију (IEA) повећала своју пројекцију раста потражње за нафтом за 2024. годину по четврти пут од новембра због напада Хути побуњеника који су пореметили транспорт на Црвеном мору. Међутим, агенција је и даље мање оптимистична од ОПЕС-а. IEA је прогнозирала раст од 1,3 милиона барела дневно, благо га ревидујући навише у односу на прошли мјесец. Ове године је, након смањења понуде ОПЕС+, забиљежен благи дефицит у снабдијевању. Крајем недјеље цијена нафте је благо смањена, али је остала стабилна, посебно цијена киселе нафте, након што је администрација председника Бајдена објавила планове за куповину сирове нафте за резерве за ванредне ситуације током љетне сезоне. Тржиште киселе нафте већ се заштрава због смањења производње од ОПЕС+ и очекивања да ће санкције Венецуели бити обновљене.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 81,04 USD (74,42 EUR). Цијена нафте је повећана у односу на претходну недјељу за 3,88%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

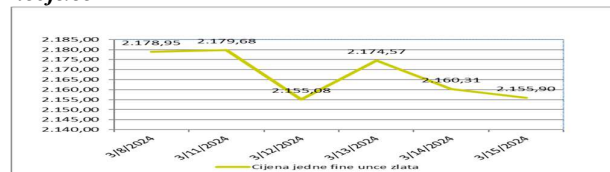


На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.178,95 USD (1.991,91 EUR).

Током протекле недјеље цијена злата је биљежила волатилна кретања. Почетком недјеље цијена овог племенитог метала је биљежила и даље рекордно високе нивое, док су тржишни учесници били у ишчекивању објављивања података о инфлацији у САД, који генерално утјечу на даље одлуке Фед-а о каматним стопама. У уторак је објављен податак о стопи инфлације у САД, који је указао на наставак инфлаторних притисака, што се одразило на раст приноса америчких државних обавезница и, у коначници, на смањење цијене злата. У извјештају о кретању цијене злата аналитичари Натиксиса навели су могуће факторе који доводе до раста цијене овог племенитог метала, а то су: раст потражње централних банака, евентуално брже смањење каматних стопа од очекиваног и/или негативан поглед на макросцену. Након раста забиљеженог у сриједу, већ у четвртак је цијена злата смањена под утицајем раста приноса америчких државних обавезница и апрецијације USD, а након објављивања података о расту произвођачких цијена изнад очекивања. Цијена овог племенитог метала је крајем недјеље забиљежила благо смањење под утицајем наставка раста приноса америчких државних обавезница јер су инвеститори наставили ублажавати очекивања о смањењу референтне каматне стопе Фед-а након јачих података о потрошачким и произвођачким цијенама објављених прошле недјеље. Водећа компанија која се бави производњом злата и истраживањима везаним за овај племенити метал у Аустралији Regis Resources је објавила како прогнозира да ће се производња злата у овој години повећати на 455.000 унци са претходних 415.000 унци.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.155,90 USD (1.979,89 EUR). Цијена злата је у протеклој недјељи забиљежила смањење од 1,06% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље



Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.